

SÖDERKÖPING.SE

RIKTLINJER

för ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen

Diarienummer: 2023-09

Antagen: 2023-02-28

Reviderad: 2024-03-25, 2025-05-27, 2026-05-19

Dokumentansvarig: Socialnämnden

Innehåll

1.	INLEDNING	5
2.	UTGÅNGSPUNKTER FÖR ARBETET MED EKONOMISKT BISTÅND	7
2.1.	Vägledning till egen försörjning	7
2.2.	Utredning och dokumentation	7
2.2.1.	Hembesök	7
2.2.2.	Den enskildes ansvar att medverka i utredning	7
2.2.3.	Den enskildes ansvar att medverka till sin försörjning	7
2.3.	Barnrättsperspektiv	8
2.4.	Våld i nära relation	9
2.5.	Jämställdhetsperspektiv	9
3.	EKONOMISKT BISTÅND	10
3.1.1.	Särskilda skäl att beräkna kostnader till en högre nivå	11
3.1.2.	Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå	11
3.2.	Skäliga kostnader utöver riksnormen	11
3.2.1.	Skälig boendekostnad	12
3.2.2.	Faktisk boendekostnad	12
3.2.3.	Boendekostnad vid kort- och långvarigt biståndsbehov	14
3.3.	Hushållsel	15
3.4.	Arbetsresor	15
3.5.	Hemförsäkring	16
3.6.	Avgift till fack- och arbetslöshetskassa	16
3.7.	Levnadskostnader i övrigt	16
3.7.1.	Arbetskläder/utrustning för att kunna delta i praktik eller kompetenshöjande insats	16
3.7.2.	Begravningskostnader	16
3.7.3.	Bredband	17
3.7.4.	Bankkortsavgifter	17
3.7.5.	Cykel	17
3.7.6.	Flyttkostnader	17
3.7.7.	Glasögon	18
3.7.8.	Hemtjänstavgift	18
3.7.9.	Hemutrustning	18
3.7.10.	ID-handling	19
3.7.11.	Kläder och skor utöver vad som ingår i försörjningsstödet	19
3.7.12.	Kommunala avgifter; barnomsorg, hemtjänst	20
3.7.13.	Läkarvård	20
3.7.14.	Magasineringskostnad	20
3.7.15.	Matpengar i akut situation	21
3.7.16.	Medicin	21
3.7.17.	Rättshjälp	21

3.7.18.	Semester och rekreation	21
3.7.19.	Skulder	22
3.7.20.	Spädbarnsutrustning	23
3.7.21.	Tandvård	23
3.7.22.	Telefon	24
3.7.23.	Umgängeskostnader	24
3.7.24.	Underhållsstöd	24
3.7.25.	Uppehållstillstånd	24
4.	INKOMSTBERÄKNING	25
4.1.	Inkomster som ska beaktas	26
4.2.	Inkomster som ej beaktas	28
4.3.	Förbehållsbelopp och skattejämkning	28
4.4.	Sparade medel och andra tillgångar	29
4.4.1.	Bankmedel/kapital	29
4.4.2.	Swishinsättning	29
4.4.3.	Barn/ungdomars inkomster och sparande	29
4.4.4.	Pensionssparande	29
4.4.5.	Realiserbara tillgångar	29
4.4.6.	Bilnehav	30
4.5.	Jobbstimulans	30
5.	FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR RÄTT TILL EKONOMISKT BISTÅND	30
5.1.	Arbetslösa	30
5.1.1.	Arbetslösa ungdomar	32
5.1.2.	Personer som har sagt upp sig	32
5.2.	Sjukskrivna	32
5.3.	Studerande	33
5.3.1.	Gymnasiestuderande ungdom	33
5.3.2.	Vuxenstuderande	33
5.3.3.	SFI	34
5.4.	Egna företagare	34
5.5.	Vård eller behandling vid institution	34
5.5.1.	Kontraktsvård	35
5.5.2.	Samhällstjänst	35
5.6.	Personer med äldreomsorgsstöd eller pension	36
5.7.	Gifta men ej sammanboende	36
5.8.	Barn och ungdomar	36
5.9.	Nyanlända	36
6.	ÖVERKLAGANDE	37

7. ÅTERKRAV	37
8. FELAKTIGA UTBETALNINGAR (FUT)	38
BILAGOR	40
Bilaga 1 Norm för ekonomiskt bistånd 2026	40
Bilaga 2 Prisbasbelopp 2026 (59 200 kr)	41
Bilaga 3 Boendekostnad	42
Bilaga 4 Övriga godtagbara kostnader enligt riktlinjer	43
Bilaga 5 Hemutrustning	44
Bilaga 6 Spädbarnsutrustning	45
Bilaga 7 Klädustrustning	46
Bilaga 8 Ersättning för resor	48
Bilaga 9 Nedsatt norm	49

1. Inledning

Den enskildes rätt till bistånd regleras i 12 kap. 1 och 2 §§ Socialtjänstlagen (SoL). I denna paragraf anges att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning (ekonomiskt bistånd) och för sin livsföring i övrigt (se figur nedan). Rätten till bistånd är kopplad till begreppet skälig levnadsnivå. Enligt praxis har detta begrepp tolkats så, att det ska motsvara vad en låginkomsttagare på orten kan kosta på sig.

Det ekonomiska biståndet utgår efter en individuell behovsprövning. Det är ett komplement till eventuella inkomster och ekonomiska förmåner och utgör samhällets sista skyddsnät för enskilda med försörjningsproblem.

Det ekonomiska biståndet är inte villkorslöst. Den enskilda har alltid ett förstahandsansvar att efter förmåga försörja sig själv. Det innebär bland annat att vara aktivt arbetssökande om man saknar arbete. För att vara berättigade till ekonomiskt bistånd kan enskilda krävas delta i praktik eller kompetenshöjande verksamhet med syfte att stärka den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv.

Alla slags biståndsbehov kan inte förutses. Syftet med riktlinjerna är att klargöra kommunens hållning i vissa vanligt förekommande situationer. Riktlinjerna ska ses som en vägledning för likartad bedömning av likartade ärenden och får inte tolkas som tvingande regler. Socialtjänsten har en skyldighet att pröva individens särskilda behov. Den enskildes situation kan motivera såväl lägre som högre belopp än vad riktlinjerna anger.

Ekonomiskt bistånd

Försörjningsstöd

Riksnorm:

Livsmedel
Kläder/skor
Lek/fritid
Hälsa/hygien
Förbrukningsvaror
Telefon och
dagstidning

Skäliga kostnader

Arbetsresor
Hushållsel
Boende
Hemförsäkring
Avgift till fack/a-
kassa

Levnadskostnader i övrigt

Cykel
Dator
Flyttkostnader
Glasögon
Hemutrustning
Id-handling
Kommunala avgifter
Läkarvård
Magasineringskostnader
Matpengar i akut
situation
Begravningskostnader
Medicin
Rättshjälp
Semester och rekreation
Skulder
Spädbarnsutrustning
Tandvård
Umgängeskostnader
Bredband

2. Utgångspunkter för arbetet med ekonomiskt bistånd

2.1. Vägledning till egen försörjning

Arbetet med att vägleda mot egen försörjning ska inriktas på att motivera individen till att utveckla sina egna resurser. Klienten och socialsekreteraren ska gemensamt upprätta och dokumentera en planering för klientens väg mot egen försörjning. Rätten till ekonomiskt bistånd förutsätter att klienten medverkar till att upprätta en realistisk planering samt inom utsatt tid genomför de aktiviteter som hen har kommit överens om med sin socialsekreterare.

2.2. Utredning och dokumentation

Utredning och dokumentation inom socialtjänsten regleras bland annat i förvaltningslagen och 14 kap. SoL, samt i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation. En grundutredning ska genomföras i samband med nyansökan av ekonomiskt bistånd. Socialsekreteraren ska säkerställa att varje biståndsbeslut bygger på aktuell information om klientens situation. Vid beslut om helt avslag på biståndsansökan bör det framgå av bedömningen om hushållet har eller haft inkomster som täcker kostnader för grundläggande behov, såsom mat och boendekostnad.

2.2.1. Hembesök

Hembesök ska genomföras när så krävs för att utreda rätten till bistånd samt biståndsbehovet. Det gäller i regel vid misstanke om felaktiga uppgifter om civilstånd, oklarheter kring vilka som delar bostad med klienten samt vid ansökan om bistånd till hemutrustning gällande större belopp. Klientens samtycke ska inhämtas inför besöket, i enlighet med Justitieombudsmannens uttalanden. Om klienten inte samtycker till hembesök ska beslut fattas utifrån befintligt utredningsunderlag. Om det finns risk för att ansökan kan komma att avslås om ett hembesök inte kan genomföras ska klienten upplysas om det.

2.2.2. Den enskildes ansvar att medverka i utredning

För att utreda rätten till bistånd måste socialsekreteraren kunna bedöma klientens försörjningsförmåga inför varje beslut. Klienten ansvarar för att förse sin socialsekreterare med de underlag som behövs för att utreda biståndsbehovet och att lämna samtycke till att socialsekreteraren tar nödvändiga kontakter för detta. I klientens ansvar ingår också att komma till besök som socialsekreteraren på ekonomiskt bistånd kallar till och att medverka aktivt till att upprätta en planering mot egen försörjning. Som regel ger det grund för att avslå ansökan, om en klient utan giltigt skäl uteblir från besök, eller i övrigt underlåter att lämna underlag till utredningen.

2.2.3. Den enskildes ansvar att medverka till sin försörjning

Klienten ska ansöka om alla socialförsäkringsförmåner och andra ersättningar som hen kan vara berättigad till innan rätten till ekonomiskt

bistånd träder in. Bistånd som beviljas som förskott på en förmån eller ersättning ska beviljas med villkor om återbetalning enligt 33 kap. 2 § SoL.

För att vara berättigad till bistånd ska klienten styrka att hen sökt aktuell förmån eller ersättning. En arbetsför person som ansöker om ekonomiskt bistånd ska ha anmält sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen senast den första vardagen som arbetslös eller när en annan ersättning upphör, för att ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Vid flytt från en annan kommun till Söderköping, ska biståndsansökan bedömas utifrån om den enskilda planerat för sin försörjning i fråga om insatser och ersättningar från andra myndigheter, samt bostad till en godtagbar kostnad. Om flytten medför ett avbrott i arbetsmarknadsinsatser eller studier som klienten deltagit i, ska ansökan om ekonomiskt bistånd avslås.

Arbetssökande klienter ska informeras vid nyansökan om vilka krav som ställs på att stå till arbetsmarknadens förfogande samt att vara medlem i en arbetslöshetskassa, om klienten har en anställning som berättigar till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Om klienten tackar nej till en anställning eller arbetsmarknadsinsats, förorsakar att en anställning eller insats avbryts, eller på annat sätt fördröjer sitt inträde på arbetsmarknaden, ska biståndsansökan som regel avslås.

Vid frånvaro från studier, arbetsmarknadsåtgärder eller andra insatser som ingår i klientens planering ska socialsekreteraren bedöma om frånvaron varit giltig eller inte. Om klienten haft ogiltig frånvaro som medfört att hen fått avdrag på en annan ersättning, ska delavslag göras med den summa som ersättningen skulle ha uppgått till. Delavslag ska inte göras för utebliven lön eller ersättning för karensdag vid sjukdom eller för förlorad arbetsinkomst vid sjuklön. Om klienten inte gått miste om en annan ersättning till följd av frånvaron, ska avdrag på riksnormen göras med dagsbelopp för de dagar som den ogiltiga frånvaron omfattar. Vid upprepad ogiltig frånvaro ska som regel hela ansökan avslås.

2.3. Barnrättsperspektiv

När åtgärder rör barn ska särskild hänsyn tas till vad barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år, 3 kap. 1 § (delvis) SoL.

Barnens situation ska uppmärksammas i alla utredningar där de på något sätt är berörda. Barnperspektivet innebär alltså att barnens situation ska uppmärksammas också när vuxna vänder sig till socialtjänsten med en ansökan om ekonomiskt bistånd. Det innebär inte alltid att bistånd ska beviljas, utan handlar om att göra barnet synligt i utredningen. I de fall där barnens situation påverkas ska socialtjänsten dokumentera hur barnens intressen beaktas, vilka överväganden som gjorts och hur detta påverkat beslutet, oavsett om bedömningen resulterar i att ekonomiskt bistånd beviljas eller inte.

Exempel på hur barnperspektivet kan beaktas i utredning av ekonomiskt bistånd i Söderköpings kommun är att ge barn möjligheter att kunna delta

i fritidsaktiviteter, ha umgänge med sina föräldrar i rimlig omfattning samt få utrymme även hos eventuell umgängesförälder. Barnet ska ha tillgång till en rimlig boendestandard hos båda sina föräldrar om de bor på olika håll.

Utsatta grupper ska särskilt beaktas, exempelvis barn som lever i familjer där det förekommer beroendeproblematik och/eller psykisk ohälsa eller i familjer med ekonomisk utsatthet. När barnfamiljer har långvarigt behov av ekonomiskt bistånd ska barnets situation särskilt uppmärksammas. Särskild vikt ska läggas vid vilka konsekvenser familjens behov av biståndet får för barnet, till exempel i vilken mån det påverkar barnets möjligheter att ha ett aktivt liv utanför hemmet och skolan, behov av kontakt med båda sina föräldrar och en fungerande hemmiljö.

Som alternativ till bistånd kan socialtjänsten erbjuda budget- och skuldrådgivning, där Söderköpings kommun prioriterar barnfamiljer. Barnperspektivet handlar följaktligen inte bara om pengar, utan rymmer andra aspekter också.

2.4. Våld i nära relation

Det är viktigt att uppmärksamma det behov av hjälp som kan finnas hos enskilda som kontaktar socialtjänsten, i samband med våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Vid bedömning av rätten till bistånd i form av exempelvis skyddat boende får den utsattes ekonomi inte avgöra om behövliga biståndsinsatser ska beviljas eller ej. Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska däremot behovsbedömningen kompletteras med en ekonomisk prövning det vill säga om den utsatte själv har inkomster eller tillgångar som kan tillgodose hens ekonomiska behov. I det akuta skedet är dock skyddsbehovet det primära och tillfälligt ekonomiskt bistånd kan beviljas utan sedvanlig prövning av den skyddsbehövandes egna ekonomiska förutsättningar. Att hänvisa till partnerns försörjningsskyldighet är olämpligt i det akuta skedet. Vid handläggning är det lämpligt att lägga upp separata akter.

Enskilda som är utsatta för våld i nära relation är överrepresenterade bland långvariga biståndsmottagare. Socialtjänsten har ett särskilt ansvar att identifiera individer som är utsatta för eller utövar våld i nära relation samt att erbjuda stöd till dessa. Klienter som kan ha erfarenhet av våld i en nära relation ska därför tillfrågas om detta, samt informeras om vilket stöd som finns att få inom socialtjänstens verksamheter. Detsamma gäller enskilda som misstänks vara utsatta för prostitution eller människohandel. För klienter som är eller har varit utsatta för våld i en nära relation ska särskild hänsyn tas i biståndsprövningen när det krävs för att undvika fortsatt våldsutsatthet. Det kan exempelvis handla om att bortse från en make/makas, sambos eller vårdnadshavares försörjningsansvar. Avsteg från sedvanlig bedömning kan även behöva göras vid behov av att byta bostad eller vid upprepade akuta ansökningar i samband med uppbrott från hemmet.

2.5. Jämställdhetsperspektiv

Handläggningen av ekonomiskt bistånd ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Det innebär att alla klienter ska få sina

ansökningar bedömda, samt erbjudas insatser, utifrån sina individuella förutsättningar och inte utifrån könsbaserade föreställningar om försörjningsförmåga. Likaså ska kraven på klienten att bidra till sin egen försörjning utformas oberoende av kön. Det gäller exempelvis kraven på att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande efter föräldraledighet. Detsamma gäller krav på att stå till arbetsmarknadens förfogande på deltid vid studier på högre nivå i svenska för invandrare, SFI.

3. Ekonomiskt bistånd

Regeringen fastställer årligen nivån på riksnormen. Den är lika för alla i hela landet och regleras i lag. Riksnormens nivå är uppdelad på olika hushållstyper och i åldersintervaller. Beloppen grundar sig på de konsumtions- och prisstudier som Konsumentverket gör. De för året aktuella beloppen redovisas i socialtjänstförordningen.

Livsmedel

Beräkningar av livsmedelskostnaderna utgår ifrån en fyraveckorsmatsedel som följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Utgångspunkten är att all mat tillreds hemma. Vissa halvfabrikat ingår samt inköp av allt matbröd. Kostnader för till exempel läsk, godis och chips ingår inte. Livsmedelskostnaden för ensamhushåll är något högre med hänsyn till att vissa kostnader kan bli dyrare än för flerpersonshushåll.

Kläder och skor

Summan avser att täcka det vardagliga behovet av kläder och skor under hela året. Även kostnader för skoreparationer och viss kemtvätt ingår samt vissa tillbehör som paraply, armbandsur och väskor. Ryggsäckar för barn och skolungdomar ingår.

Lek och fritid

Utgiftsposten gäller kostnader för sådana aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till. Aktiviteterna gäller både inomhus och utomhus, viss motion och kultur. För äldre barn och vuxna ingår kostnader för att till exempel gå på bio, lyssna på musik, läsa böcker, dansa eller gå på diskotek och besöka simhall. För yngre barn ingår leksaker, spel, pussel, böcker, biobesök med mera. I posten ingår också cykel, skidutrustning för längdåkning och skridskor. För yngre barn beräknas att cykel och skridskor köps begagnade. I beräkningarna finns inga kostnader för semester eller dyrare fritidsintressen. Fritidsaktiviteter inkluderar även resor som sker på fritiden.

Hygien

Avser kostnader för den personliga hygien, till exempel tvål, tandkräm, blöjor och mensskydd. Även produkter som till exempel plåster, receptfri medicin och solskyddsmedel ingår. Kostnaderna omfattar även hårklippning.

Förbrukningsvaror

Här återfinns varor som behövs för rengöring av bostaden och vård och skötsel av kläder och skor, till exempel disk- och tvättmedel, dammsugarpåsar, glödlampor och skokräm.

Dagstidning och telefon

I denna post ingår helårsprenumeration för en dagstidning, kvartals- och samtalsavgift för telefon samt kostnader för mobiltelefon. Posten omfattar också vissa kostnader för att skicka kort och brev (brevpapper, kuvert, vykort och porto).

3.1.1. Särskilda skäl att beräkna kostnader till en högre nivå

Riksnormen kan, om särskilda skäl föreligger i ett enskilt fall, frångås och beräknas till en högre nivå.

- Då den enskilde har behov av särskild kost av medicinska skäl. Behovet ska alltid styrkas med läkarintyg.
- Då ett hushåll betalar skolmåltidsavgifter för gymnasiestuderande ungdom. Underlag ska redovisas.
- Då den enskilde vid enstaka tillfälle har omfattande behov av inköp av kläder och skor till exempel vid snabba viktförändringar eller sjukdom (se bilaga 7).
- Då den enskilde tillfälligt har höga kostnader för livsmedel, kläder och skor som beror på att hen varit utsatt för brott. Polisanmälan ska uppvisas. Hemförsäkring samt övriga försäkringar ska kontrolleras.

3.1.2. Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå

Sänkning av nivå kan i det enskilda fallet komma i fråga om särskilda skäl föreligger.

- Då den enskilde hamnat i en akut nödsituation och endast behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att reda upp den.
- Då den enskilde endast har för avsikt att vistas en kortare tid i kommunen.
- Då den enskilde inte har vissa kostnader för poster som ingår i riksnormen eller dessa är lägre än riksnormen, till exempel under vistelse i heldygnsvård (fickpengar, se bilaga 9).
- Då den enskilde inte gjort vad hen kan för att bidra till sin egen försörjning men ändå bedöms ha rätt till ekonomiskt bistånd (reducerad norm, se bilaga 9).
- Då den enskilde har en beroendeproblematik.

3.2. Skäliga kostnader utöver riksnormen

I 12 kap. 7 § SoL preciseras vilka andra kostnader den enskilde har rätt till utöver riksnormen. Här ingår faktiska kostnader för boende, hushållsel, hemförsäkring, arbetsresor, avgift till fack- och arbetslöshetskassa. Bistånd

av detta slag varierar från person till person och prövas mot den enskildes behov. Vid individuella fall kan bredband beviljas till en fast kostnad.

3.2.1. Skälig boendekostnad

Ekonomiskt bistånd lämnas till faktisk hyra inklusive tillägg för uppvärmning av bostaden förutsatt att boendet kan anses som skäligt. Kostnader för andra tillägg som streamingtjänster, hyresgästförening, garage eller parkeringsplats godtas ej. Om hyresgästen har tillägg på hyran som ej kan väljas bort godtas dessa.

Utgångspunkten vid bedömning av vad som är skälig boendekostnad ska vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Kostnaden ska även relateras till hyresnivån hos allmännyttiga bostadsföretag eller andra större bostadsföretag på orten (se bilaga 3). Om klienten har en boendekostnad som överstiger den godtagbara med mer än 5 procent, ska klienten ges skäligt rådrum att sänka sin boendekostnad.

Detta rådrum kan förlängas om klienten har påbörjat flytt till billigare bostad inom fyramånadersperioden eller att hen visar att den aktivt söker efter billigare boendalternativ.

Vid löpande behov av ekonomiskt bistånd ska socialtjänsten kontaktas innan flytt till dyrare boende, vilket endast godkänns om särskilda skäl föreligger. Om flytten ej skett i samråd med socialsekreteraren godkänns endast den hyra som tidigare beviljats. Särskild prövning kan göras.

Barn som är skrivna och bor stadigvarande hos föräldern bedöms kunna bo i samma rum som föräldern tills barnet är i 3-årsåldern. Det bedöms rimligt att två barn delar rum. Undantag kan prövas utifrån barnens ålder, kön, funktionsvariation etcetera. I första hand kan även vardagsrummet nyttjas som ett extra sovrum.

Vid bedömningen bör hänsyn tas till ett barns behov av utrymme även hos den förälder där barnet enbart vistas under umgängestid. Boendeyta för umgängesbarn räknas enligt Försäkringskassans riktlinjer vid beräkning av bostadsbidrag. Exempel 2 barn = 1 barn, 3 barn = 2 barn, 4 barn = 2 barn.

3.2.2. Faktisk boendekostnad

Hyreslägenhet

Vid beräkning av den faktiska boendekostnaden för en hyreslägenhet beaktas hyran inklusive uppvärmning. Om lägenheten hyrs i andra hand, ska den hyra godtas som lägenhetsinnehavaren och andrahandshyresgästen har avtalat, under förutsättning att den är skälig. Vid andrahandsboende ska hyresvärdens godkännande inhämtas.

Inneboende

Vid beräkning av den faktiska boendekostnaden för en inneboende beaktas vad bostadsinnehavaren och den inneboende avtalat, om kostnaden är skälig. Kontrakt mellan den inneboende och bostadsinnehavaren ska uppvisas.

Bostadsrätt

Bostadsrätten utgör ett förmögensvärde hos klient. Är behovet av ekonomiskt bistånd långvarigt bör klienten ges rådrum på högst 6 månader att avyttra bostaden. Eventuellt kan förlängning av rådrummet ske.

Vid beräkning av den faktiska boendekostnaden för en bostadsrättslägenhet beaktas månadsavgiften, uppvärmningskostnaden och räntekostnaden för de lån som tagits för inköp och underhåll eller liknande av lägenheten. Kostnad för amortering tas ej med. Klienten ska i första hand hänvisas till kontakt med sin bank för att undersöka möjligheten till amorteringsfri tid. Man ska även beakta om klienten har rätt till skattejämkning för räntekostnaden.

Egen fastighet

Fastigheten utgör ett förmögensvärde hos klienten. Är behovet av ekonomiskt bistånd långvarigt bör klienten ges rådrum på högst 6 månader att avyttra bostaden. Eventuellt kan förlängning av rådrummet ske.

Vid beräkning av den faktiska boendekostnaden för egen villa beaktas uppvärmningskostnaden, vatten, sophämtning, fastighetsförsäkring och eventuellt tomträttsavgäld, samt räntekostnaden för de lån som finns på fastigheten. Kostnad för amortering tas ej med då det är att betrakta som sparande. Klienten ska i första hand hänvisas till kontakt med sin bank för att undersöka möjligheten till amorteringsfri tid. Man ska även beakta om klienten har rätt till skattejämkning för räntekostnaden.

Hyra av hus

Kallhyra plus uppvärmningskostnad samt kostnad för vatten- och avlopp, sophämtning och vägavgift godkännes som boendekostnad då detta sammanlagt inte överstiger skälig boendekostnad på orten (se bilaga 3).
Delad bostad

Om flera personer delar bostad men saknar eller har begränsad hushållsgemenskap ska hyran delas med antalet boende i bostaden.

Andra boendeformer

För andra boendeformer, till exempel husvagn, sommarstuga eller liknande, beräknas den faktiska boendekostnaden efter omständigheterna i varje enskilt fall. I vissa fall kan det vara motiverat att lägga till kostnader för sådant som ingår i ett vanligt boende, till exempel dusch och tvättmaskin.

Bostadslös och socialt akut boende

Socialstyrelsens definition av en hemlös person är någon som saknar egen eller hyrd bostad och som inte bor i något stadigvarande inneboendeförhållande eller andrahandsboende samt är hänvisad till tillfälliga boendeleverantörer eller är uteliggare. Det centrala är att en hemlös löst bostadsfrågan på mycket kort sikt eller inte alls. Söderköpings kommun hänvisar bostadslösa att söka boende på egen hand.

Bostadslösa personer som är berättigade till ekonomiskt bistånd har rätt till full riksnorm trots att de ej har vissa kostnader då detta uppvägs av förhöjda kostnader för bland annat mat.

Bostadslösa personer kan i vissa fall beviljas socialt akut boende under en begränsad tid om 4 månader enligt gällande rådrum. Detta utifrån att klienten har försökt lösa sin boendesituation. Om klienten beviljas socialt akut boende ska hen månadsvis visa vad hen gjort för att lösa sin situation. Den bostadslösa förväntas söka bostad i hela landet. Bedömning och rätten till socialt akut boende görs månadsvis. Om klienten har egna medel ska hen vara med och bidra till sin boendekostnad. Beräkning sker enligt gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Finns möjlighet att ansöka om bostadsbidrag eller bostadstillägg ska klienten göra det.

Ungdomars boende

Med ungdomar avses personer mellan 18 och 25 år gamla.

Generellt utbetalas ej hyresdel till hemmaboende ungdomar som inte haft tillräckliga medel för sin försörjning innan biståndsbehovet uppstår. Om ungdomen haft egna inkomster och betalat hyresdel under de senaste 6 månaderna innan ansökningstillfället accepteras uppgjord hyresdel, max enligt RFV's allmänna råd där varje rum räknas som två enheter och köket som en enhet. Exempel: Om den biståndssökande disponerar ett rum i en bostad på 4 r o k, innebär det att hen disponerar 2 av totalt 9 enheter (4 rum x 2 = 8 + kök = 9 enheter). Hela boendekostnaden är 6000 kr per månad. Klientens andel av boendekostnaden ska då beräknas $2/9 \times 6000 = 1333$ kr/månad.

Ungdomar som bor i egen lägenhet ska ha kunnat försörja sig själva i minst 6 månader för att hyreskostnaden ska kunna beviljas. Om ungdomen söker ekonomiskt bistånd innan dess ska lägenheten sägas upp och ungdomen flytta tillbaka till föräldrarna om den möjligheten finns. Hyreskostnaden ska godkännas under uppsägningstiden.

Ungdomar som vill flytta hemifrån anses bara ha rätt till bistånd till boendekostnad i undantagsfall, exempelvis starka sociala skäl.

3.2.3. Boendekostnad vid kort- och långvarigt biståndsbehov

Vid ett kortvarigt biståndsbehov bör man i regel godta den faktiska boendekostnaden. Med kortvarig avses en period om maximalt 3 sammanhängande månader. Information om högsta godtagbara hyra samt eventuellt rådrum ska ges vid första kontakt.

Vid en prövning om högsta godtagbara hyra ska hänsyn tas till om klienten kan byta till en billigare bostad eller på annat sätt kan sänka boendekostnaden. Hänsyn bör även tas till om det i det individuella fallet finns särskilda skäl mot byte av bostad eller bostadsområde som till exempel:

- om en barnfamilj genom att flytta skulle tvingas bryta upp från barnomsorg, skola och socialt nätverk, och detta kan medföra negativa konsekvenser för barnen.

- om en ensamstående vuxen, till exempel med funktionsvariation eller sociala problem och äldre med sviktande hälsa, har ett särskilt behov av kontinuitet i det sociala nätverket eller den fysiska miljö som hänger samman med det nuvarande boendet.
- om bostaden är anpassad till den boendes funktionsvariation.
- om klienten har begränsad möjlighet att bli godkänd som hyresgäst, till exempel vid betalningsanmärkning.

Häktade och personer som avtjänar en faktisk strafftid på högst 6 månader bör ges ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden under hela häktningstiden respektive strafftiden, om de annars riskerar att bli bostadslösa. Observera att det är den tiden som personen faktiskt avtjänar, i normalfallet 2/3 av utdömd strafftid, som räknas. Den enskilde som avtjänar ett straff bör dock rekommenderas att hyra ut sin bostad i andra hand, om hyresvärden ger sitt samtycke och det är lämpligt.

3.3. Hushållsel

Klientens faktiska kostnad för hushållsel bör godtas, om kostnaden är skälig. I fråga om skäliga kostnader måste det göras en individuell bedömning om vad som är skäligt. Ett sätt att få vägledning gällande skäliga nivåer är att utgå från Konsumentverkets beräkningar.

En ansökan om bistånd till en räkning som förfallit till betalning inom en månad före nysamtal till ekonomiskt biståndgruppen, bör inte betraktas som en skuld utan prövas som ekonomiskt bistånd. Ekonomiskt bistånd utgår ej till påminnelseavgifter och dröjsmålsränta.

3.4. Arbetsresor

Arbetsresor beviljas endast om klienten är tvingad (det vill säga ej kan cykla eller gå) att använda allmänna kommunikationsmedel för att ta sig till och från arbetet/sysselsättningen. Avståndet från hemmet till arbetet/sysselsättningen måste överstiga 5 kilometer enkel resa. Maximalt kan kostnad för månadskort på lokaltrafiken accepteras.

I begreppet arbetsresor ingår även resbehov för att aktivt kunna söka arbete eller delta i andra åtgärder som kommunen eller arbetsförmedlingen anordnar. Detta gäller klienter som bor minst 5 kilometer från sysselsättningen. Det kan anses skäligt att öppet arbetslösa som ej deltar i någon verksamhet har möjlighet att besöka arbetsförmedlingen en gång per vecka. Kostnad för resor beräknas enligt lokaltrafikens prislista för reskassa.

Om allmänna kommunikationsmedel saknas eller turtätheten är begränsad beviljas kostnader för bil till och från arbetet. Innan bidrag beviljas ska möjlighet att få skattejämkning för resor till och från arbetet undersökas.

Övriga skäl till behov av bil kan vara transport till barnomsorg, vilket tas upp till särskild prövning. Om skäl anses föreligga beviljas resor enligt Skatteverkets regler för avdragsmöjligheter. Milkostnaden avser den totala kostnaden för bilen och avser att täcka bilskatt, trafikförsäkring och obligatorisk kontrollbesiktning. Om ansökan om bistånd bedöms såsom engångskaraktär och behov av bil finns, räknas endast bilkostnad i form av bensin (se bilaga 8).

Om det ekonomiska biståndet blir långvarigt bör möjligheten till byte av bostadsort eller arbete undersökas.

3.5. Hemförsäkring

Socialtjänsten bör uppmuntra till införskaffande av grundläggande hemförsäkring. Extra tilläggsförsäkringar beviljas inte. Månadsinbetalning föredras. Premie för hemförsäkring betraktas som en godtagbar kostnad om kostnaden är skälig.

3.6. Avgift till fack- och arbetslöshetskassa

Den enskildes faktiska avgifter till fackavgift och arbetslöshetskassa bör godtas, såvida avdrag ej gjorts på nettolönen. Den enskilde ska i första hand undersöka möjligheten till att få avgiften nedsatt helt eller delvis.

3.7. Levnadskostnader i övrigt

Med begreppet levnadskostnader i övrigt avses alla de behov som klienten kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå och som inte omfattas av försörjningsstöd. Vid biståndsbedömningen ska beaktas om klienten själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. En individuell prövning måste göras i varje enskilt fall.

När en klient har ett kortvarigt biståndsbehov (maximalt 3 månader) eller inkomster på motsvarande nivå, kan socialtjänsten ta hänsyn till att den biståndssökande själv kan bekosta det som inte är akut. Det kan till exempel innebära att behov som inte är akuta skjuts upp till dess att den biståndssökande själv kan betala. Dessa bedömningar ska ske restriktivt.

3.7.1. Arbetskläder/utrustning för att kunna delta i praktik eller kompetenshöjande insats

Arbetskläder är arbetsgivarens ansvar, om särskild utrustning behövs för att kunna utföra arbetsuppgifterna.

3.7.2. Begravningskostnader

När dödsboet saknar ekonomiska tillgångar beviljas ekonomiskt bistånd till begravningskostnader om behovet ej tillgodoses på annat sätt (till exempel när försäkringar finns). Underhållsskyldiga föräldrar ska svara för begravningskostnader för avlidet barn.

Begravningskostnader går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet, till exempel obetald hyra, hushållsel eller telefon.

Begravningskostnader beviljas med max ett halvt basbelopp vilket avser begravning i Sverige, enklare förtäring, gravsten, blommor med mera. Kostnader utöver, för att avveckla dödsboet kan beviljas om särskilda skäl föreligger maximalt 15 % av prisbasbeloppet.

Socialtjänsten kan godkänna kostnader som uppkommer vid begravning av familjemedlem till klienter som löpande uppbär ekonomiskt bistånd. Kostnader som kan godkännas är begravningskläder och resor till begravning. Utgångspunkten ska vara vad en låginkomsttagare på orten kan kosta på sig, billigaste färdssättet ska nyttjas.

3.7.3. Bredband

Bredband kan beviljas till en fast kostnad (för maxkostnad, se bilaga 4). Ekonomiskt bistånd utgår inte till avgift för pappersfaktura.

3.7.4. Bankkortsavgifter

Kostnaden för bankkortavgift (årsavgift) hör till livsföring i övrigt, vilket Kammarrätten i Stockholm (mål nr 2786-2787) har kommit fram till. Kammarrätten noterar att utbudet av avgiftsfria bankkort är mycket begränsat och i princip vänder sig till yngre personer, är förenade med olika villkor som inkomst och medför andra avgifter. Kammarrätten anser att det inte är rimligt att en enskild som får ekonomiskt bistånd för försörjningen ska behöva välja ett bankkort av det begränsade utbudet av avgiftsfria kort. De som ansöker om bistånd till avgiften kan därför beviljas kostnaden (se bilaga 4).

3.7.5. Cykel

Cykel ingår i posten lek/fritid i riksnormen för ekonomiskt bistånd. Ekonomiskt bistånd till cykel utöver norm utgår ej om speciella skäl inte finns. Individuell bedömning ska ske om särskilda skäl finns att bevilja cykel för barn över 10 år samt vuxna, exempelvis för att den vuxne ska kunna ta sig till arbete/praktikplats och barnet till barnomsorg. 10-årsgränsen är maxålder för att föräldern ska få skjutsa barnet på sin cykel (för maxkostnad, se bilaga 4).

3.7.6. Flyttkostnader

För att bistånd till flyttkostnader ska kunna beviljas krävs att flyttningen är nödvändig för att klienten ska kunna uppnå skälig levnadsnivå. Det kan finnas både sociala och ekonomiska skäl till att en person eller en familj behöver flytta.

Om tillräckliga skäl för flytt föreligger, ska följande lösningar prövas:

1. då det rör sig om friska personer och inte allt för lång flyttsträcka, bör bistånd endast utgå till hyra av släpvagn eller mindre transportfordon, varigenom klienten själv kan utföra flytten med hjälp av vänner och bekanta.
2. i övriga fall ska klienten inhämta anbud från minst två flyttfirmor. Lägsta bud beaktas. Flyttstädning och packningsarbete ska utföras

av klienten om hen inte på grund av ålder, sjukdom eller funktionsvariation är arbetsförmögen.

Vid flytt av arbetsmarknadsskäl ska möjligheten att få bidrag från Arbetsförmedlingen undersökas. Om sådant bidrag ej utgår och flytten medför att man uppnår en högre grad av självförsörjning kan bistånd till flyttkostnader beviljas.

Enligt praxis vid flytt till eller från annan kommun erhåller klienten norm en månad framåt samt den första hyran i den nya kommunen. Detta under förutsättning att klienten varit bidragsberoende i den gamla hemkommunen. Vid eventuellt fortsatt biståndsberoende hänvisas klienten till den nya kommunen för ansökan om ekonomiskt bistånd.

Vad gäller flyttkostnader för återvändande flyktingar, det vill säga flyktingar som återvänder till sitt hemland kan återvandringsbidrag från Migrationsverket sökas.

3.7.7. Glasögon

Vid ansökan om bistånd till glasögon ska behovet styrkas av optiker eller läkare och kostnadsförslag inhämtas. Kostnad för undersökning, standardbågar (för maxkostnad för undersökning och bågar se bilaga 4), glas enligt grundstandard och arbetskostnad godkänns. Utgångspunkt vid beslut om ekonomiskt bistånd bör vara de lågprispaket eller liknande som numera erbjuds hos de flesta optiker. Möjligheter till hjälp genom Landstinget ska undersökas. Bistånd till vanliga läsglasögon för klienter med avtagande synskärpa, så kallad ålderssynthet beviljas ej. Behovet kan tillgodoseas inom riksnormens post för hälsa och hygien.

Kostnad för anti-reflexbehandling och färgning av glas beviljas endast efter läkarintyg. Vid tätt återkommande behov av glas byten bör samma bågar kunna användas.

Bistånd till kontaktlinser beviljas endast efter läkarutlåtande där det klart framgår att det är medicinskt motiverat framför glasögon.

3.7.8. Hemtjänstavgift

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till kostnad för hemtjänstavgift. Klienten ska alltid ha ett skäligt belopp kvar till sina utgifter efter det att hyra och hemtjänstavgift betalats, ett så kallat förbehållsbelopp.

Om en klient som betalar hemtjänstavgift ansöker om bistånd till glasögon eller tandvård ska de i första hand uppmanas att ansöka om nedsättning av hemtjänstavgiften. Om beräkning görs för bedömning av bistånd till annan utgift som ingår i begreppet skälig levnadsnivå utgör hemtjänstavgiften en godkänd kostnad i den ekonomiska beräkningen.

3.7.9. Hemutrustning

Grundutrustning i form av möbler och husgeråd kan vara av olika omfattning och kvalitet. Ibland har klienten redan en grundutrustning och

det är fråga om att få den kompletterad. I andra fall är det fråga om grundutrustning. Exempelvis kan en ung klient som får ekonomiskt bistånd för att skaffa hemutrustning få nöja sig med en betydligt enklare standard.

Samråd i ekonomiskt biståndgruppen ska göras innan beviljandet av bistånd (se bilaga 5, för aktuella maxbelopp).

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till den hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera. Den hemutrustning som avses ska kunna tillgodose behov som till exempel matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring och rekreation. Även radio, TV och dator med internetuppkoppling bör ingå i en hemutrustning. Vid behovet av dator med internetuppkoppling bör nämnden särskilt ta hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan. Dator med internetuppkoppling kan vara viktig för det skolarbete som görs hemma men också i sociala sammanhang, barn och unga emellan. Med hänsyn tagen till detta kan nämnden pröva behovet på samma sätt som för övrig utrustning till hemmet, det vill säga i förhållande till om behovet kan tillgodoses på annat sätt och inom rimlig tid.

Vid ansökan om ekonomiskt bistånd till hemutrustning ska hyreskontrakt samt betald hemförsäkring uppvisas. När det gäller en klient som blir i tillfälligt behov av bistånd beviljas hemutrustning restriktivt. Klienten ska själv uppge vilken hemutrustning hen ansöker till, där prisuppgift bör framgå. Hembesök bör göras.

Vid behov av hemutrustning vid flytt till eller från annan kommun ska eventuellt bistånd enligt praxis beviljas av den gamla hemkommunen. Om särskilda skäl föreligger kan prövning ske i den nya kommunen.

Socialtjänsten anses ha ett större ekonomiskt ansvar för ungdomar som varit placerade i familjehem eller HVB-hem, då det gäller flytt till eget boende. Det får anses skäligt att vara mer generös i beslutet om hemutrustning till dessa personer. Föräldrarnas försörjningsförmåga bör undersökas om försörjningsskyldigheten kvarstår.

TV samt dammsugare godtas då det bedöms ingå i begreppet skälig levnadsnivå. Detta gäller även ensamstående.

3.7.10. ID-handling

Bistånd till identitetshandling, ID-kort och/eller förnya körkort, anses som skälig kostnad för den som saknar sådan. Kostnad för ID-handling samt faktisk fotokostnad accepteras. Kostnad för id-kort till barn beviljas ej då det inte behövs för att uppnå skälig levnadsnivå. I särskilda fall där ett barn är i behov av id-kort eller en familj ska åka utomlands får individuella bedömningar göras för varje enskilt ärende.

3.7.11. Kläder och skor utöver vad som ingår i försörjningsstödet

Kläder och skor ingår i riksnormen. Därför beviljas i normalfallet inte extra bidrag för detta. Undantag kan göras restriktivt i det fall en klient lev

på ekonomiskt bistånd under minst 12 månader. I bedömningen vägs det in ifall person tidigare beviljats till kläder och skor utöver vad som ingår i ekonomiskt bistånd.

Då en gymnasieungdom i en familj som löpnade uppbär ekonomiskt bistånd tar studenten kan socialtjänsten godkänna kostnader för kläder och studentmössa (se bilaga 7).

3.7.12. Kommunalavgifter; barnomsorg, hemtjänst

Avgifter för kommunal service såsom barnomsorg, handikappomsorg samt äldreomsorg bör ges ekonomiskt bistånd till i avvaktan på nedsättning. Avgiften kan ofta justeras snabbt och även bakåt i tiden vid kontakt med ansvarig för barnomsorg/hemtjänst. Den som uppbär ekonomiskt bistånd är normalt sett befriad från avgift. Har hen en inkomst som det är skatt på kan hen behöva betala för barnomsorgsavgift även när hen har ekonomiskt bistånd och då kan kostnaden beviljas

3.7.13. Läkarvård

Kostnader för läkarvård betraktas som godtagbar kostnad mot uppvisande av faktura eller kvitto. Icke landstingsansluten hälso- och sjukvård som ej omfattas av högkostnadsskyddet beviljas i regel inte. Barn under 20 år har tillgång till fri läkarvård. Möjlighet finns till delbetalning av läkarvård, vilket bör utnyttjas om klienten bedöms komma upp i summan för högkostnadsskyddet.

Ekonomiskt bistånd bör omfatta kostnader för läkemedel eller hjälpmedel och förbrukningsmaterial som föreskrivits av hälso- och sjukvårdspersonal.

Resor som är nödvändiga för att vården ska kunna genomföras eller resor som är nödvändiga för att hämta ut föreskrivna läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsmaterial bör ekonomiskt bistånd utgå till. Klienten ska undersöka möjligheten till sjukresor genom regionen (för maxkostnad per enkelresa, se bilaga 4). Resan betalas med kort eller kontanter direkt till föraren. Ett högkostnadsskydd gör att klienten under varje 12-månadersperiod bara behöver betala för 22 enkelresor. Eventuellt ytterligare sjukresor under perioden blir då avgiftsfria.

Vid längre sjukhusvistelse beviljas norm för fickpengar (se bilaga 9) samt skäligen kostnader, då behovet av livsmedel är tillgodosett. Kostnad för sjukhusvistelse som kommer efter avslutad sjukhusvård påverkar ej riksnormen.

3.7.14. Magasineringskostnad

För klienter som saknar permanent bostad kan boendekostnaden omfatta kostnad för magasinering av privata tillgångar. Magasinering kan beviljas i 6 månader med möjlighet till förlängning med max 6 månader efter särskild prövning. För att magasinering ska godkännas ska socialtjänsten ha kännedom om att planering finns för boendesituationen.

Avtal om magasinering skrivs mellan magasineringsfirman och klienten. Socialtjänsten ska lämna intyg till magasineringsfirman med uppgift om hur långt socialtjänstens betalningsåtagande gäller.

3.7.15. Matpengar i akut situation

Klienter som löpande uppbär ekonomiskt bistånd kan i undantagsfall beviljas matpengar i en akut situation. Biståndet ska prövas mycket restriktivt. Barnperspektivet ska särskilt beaktas.

Enskilda/barnfamiljer som besöker socialtjänsten och som har inkomster överstigande gällande riksnorm och som ej har matpengar kan efter restriktiv bedömning beviljas pengar via bankkonto eller i undantagsfall rekvisition.

Om behovet av akut bistånd är upprepat, och det finns barn i hushållet, ska särskilt uppmärksammas om behovet kan vara ett uttryck för att det kan finnas anledning till oro för barnens hälsa och utveckling.

3.7.16. Medicin

Kostnad för medicin godtas om medicinen är receptbelagd och ingår i högkostnadsskyddet. Klienten ska utnyttja rätten att delbetala sina medicinkostnader via faktura. Om klienten har en skuld till apoteket och ej kan delbetala sin medicin beaktas hela kostnaden för medicin som godtagbar.

3.7.17. Rättshjälp

Huvudregeln är att man i första hand ska utnyttja rättsskyddet i sina egna försäkringar. Rättsskyddsförsäkring ingår automatiskt i alla svenska hem- och villaförsäkringar. Om klienten har beviljats rättshjälp där avgiften beräknats utifrån ekonomiskt biståndsnormen kan ekonomiskt bistånd beviljas till rättshjälpsavgiften.

Om behovet ej kan tillgodoses på annat sätt och det finns ett mycket starkt socialt motiv till juridisk hjälp, kan socialtjänsten besluta om bistånd till skälig och nödvändig kostnad, till exempel vid familjerättsliga tvister.

3.7.18. Semester och rekreation

Utlandsvistelse

Ekonomiskt bistånd beviljas endast i undantagsfall till utlandsvistelse. I helhetsbedömningen måste det tas hänsyn till hur resan betalats och om klienten genom att resa påverkar sin möjlighet till självförsörjning eller möjlighet att i framtiden få försörjning i Sverige. Blir klienten bjuden av släktingar på en resa och resan inte försämrar möjligheten till egen försörjning i Sverige, finns inte någon laglig grund för att säga att rätten till ekonomiskt bistånd upphört under restiden eller vid återkomsten.

De ensamkommande barn som under lov reser för att träffa anhöriga i annat land är ej berättigade till uppehälle under tiden i utlandet dock påverkas inte rätten till ekonomiskt bistånd när de återkommer till Sverige. I det fall de har eget boende beviljas bistånd till hyra, el och hemförsäkring. Utlandsvistelsen får inte påverka skolarbetet eller bidra till

ogiltig frånvaro. Individuell prövning gällande rätten till full norm bör ske i samråd med ordinarie socialsekreterare.

Rekreationsresor

Huvudprincipen är att rekreationsresor för vuxna ej beviljas. Undantag kan göras för barnfamiljer som haft bistånd minst 3 år och som inte beräknas få egna inkomster under överskådlig tid. Med hänsyn till barnperspektivet kan behovet av miljöbyte inom Sverige prövas. Bistånd kan beviljas till skälig kostnad för hyra av stuga, resa till släkting, eller dylikt. Kostnaden ska vara rimlig jämfört med vad låginkomsttagare kan kosta på sig. Med utgångspunkt från barns behov kan bistånd beviljas till kostnad för exempelvis lägerverksamhet, idrottsresor eller kolonivistelse utanför skolans ram, utan att det finns särskilda sociala skäl om kostnaden är skälig. Biståndet ska reduceras med beloppet för matpengar för motsvarande antal dagar. Möjligheten till att få fondmedel för kostnader i samband med semester bör undersökas.

3.7.19. Skulder

Ekonomiskt bistånd utgår i normalfallet inte till skulder och lån.

Avgörande för om hänsyn ska tas till skulden är om klienten skulle ha beviljats hjälp till utgiften om ärendet skulle ha prövats vid tiden för skuldsättningen.

Hyses- och elskuld

Vid uppkommen hyresskuld bör klienten i första hand försöka göra upp en avbetalningsplan med sin hyresvärd. Avser hyresskulden en bostad som klienten själv valt att lämna anses behovet vara tillgodosett genom bostadsbytet.

Om klientens boende inte kan tillgodoses på annat sätt och hen saknar egna medel eller har haft för lite egna medel för att betala boendekostnaden kan bistånd till skuld för skäliga boendekostnader beviljas. Socialtjänsten ska ta särskild social hänsyn när det gäller barnfamiljer och personer med funktionshinder.

Om klienten haft egna medel men underlåtit att betala boendekostnaderna ska en bedömning av konsekvenserna att avslå ansökan göras.

Socialtjänsten har dock yttersta ansvaret för att människor har bostad. För barnfamiljer bör bistånd erbjudas i någon form, men detta innebär inte alltid att boendeskuld betalas. Då vräkning verkställs kan akut boende erbjudas till barnfamiljer då samtliga andra alternativ undersökts.

Socialtjänsten bör alltid undersöka klientens möjligheter att återbetala utgivet bistånd när det handlar om ett tillfälligt hjälpbehov.

Vad gäller skuld som uppkommit på elräkning ska i första hand en avbetalning med kraftbolaget eftersträvas. Situationer kan uppkomma då elen riskerar att stängas av och ett akut behov uppstår. Kontakt tas med det aktuella kraftbolaget för att utröna hur skulden ser ut och möjligheter till delbetalning. Klientens ekonomi vid skuldens uppkomst samt i nuläget ska utredas.

Ansökan om hyres-/elskuld ska alltid prövas enligt begreppet "Livsföring i övrigt" med stöd i 12 kap. 1 och 2 § § SoL. Beslut om hyres-/elskuld samt påförda kostnader som uppstått på grund av normunderskott fattas enligt 12 kap. 1 och 2 § § SoL (gäller även innevarande månad). Vad gäller övriga hyres-/elskulder, där 12 kap. 1 § SoL ej är tillämplig, kan beslut om skulden fattas enligt 12 kap. 2 § SoL, avslag enligt 12 kap. 1 § SoL ska alltid föregå beslut enligt 12 kap. 2 § SoL.

3.7.20. Spädbarnsutrustning

Bistånd kan beviljas till kostnader enligt socialtjänstens fastställda nivåer. Klienten ska först redovisa vilken utrustning som redan finns. Maximalt kan 11 % av basbeloppet beviljas. Halva beloppet kan tidigast utbetalas en månad innan barnets beräknade födsel resten när barnet är fött (se bilaga 6 för aktuella belopp).

3.7.21. Tandvård

Tandvård är gratis för barn och ungdomar till och med december året innan det år då de fyller 20 år.

Akut tandvård

Som akut tandvård enligt socialtjänstlagen bör betraktas sådan tandvård som behövs i följande situationer:

- för att avhjälpa svåra smärttillstånd
- akuta infektionstillstånd
- akuta tillstånd som medför betydande obehag

I den akuta situationen eftersträvas att orsaken till klientens besvär åtgärdas och inte endast symtomen. I de fall en kortare väntan är möjlig ska ett kostnadsförslag inlämnas.

Nödvändig tandvård

Socialstyrelsens begrepp "nödvändig tandvård" är vad tandläkare benämner utvidgad, akut tandvård. Med utvidgad akut tandvård menas sådan tandvård som inom en kort tid kan komma att bli akut och därför måste åtgärdas. Eftersom behovet av bistånd prövas månadsvis kan socialtjänsten kräva att klienten tar månadsräkningar från tandläkaren. Om klienten har egen inkomst över ekonomiskt biståndsnivå men ändå söker bistånd till tandvårdskostnad kan hen beviljas bistånd för nödvändig tandvård i vissa fall. Om kostnad och omfattning är skälig beviljas bistånd till den del av kostnaden som överstiger vad hen själv kan betala med sitt normöverskott under 6 månader.

Förutom rent medicinska aspekter bör socialtjänsten beakta de sociala konsekvenserna som kan uppstå vid utebliven tandvård.

Vid nödvändig tandvård ska kostnadsförslag inlämnas innan behandlingen påbörjas. Kostnad för uteblivet besök bekostas ej.

I situationer då den sökta kostnaden för akut eller nödvändig tandvård överstiger 15 % av prisbasbelopp ska alltid bedömning inhämtas från

rådgivande tandläkare. Vid ansökningar om tandvårdskostnad understigande 15 % av prisbasbelopp kan bedömning inhämtas om det anses befogat, detta kan till exempel röra sig om aktuell tandvård kan definieras som nödvändig tandvård eller ej.

Möjligheten till att få tandvårdskostnaden reducerad ska undersökas. Detta gäller:

- vissa sjukdomsgrupper
- personer som omfattas av LSS-personkretsar

3.7.22. Telefon

Ekonomiskt bistånd kan utgå till kostnad för inköp av en mobiltelefon i syfte att klient ska kunna vara en del i samhället, kunna följa upprättad kontakt med till exempel Arbetsförmedlingen eller vården och/eller kunna vara anträffbar. Vid ansökan om kostnad till mobiltelefon görs en individuell bedömning. Då det i idag ofta krävs bank-id för att till exempel kunna skriva in sig på Arbetsförmedlingen kan ekonomiskt bistånd bevilja kostnad för en billigare smartphone (för maxkostnad se bilaga 4).

3.7.23. Umgängeskostnader

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till skäligen kostnader för att ett barn ska kunna umgås med sin förälder som bor på annan ort. Med annan ort kan även avses en ort utanför Sverige.

Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för att barnets behov av umgänge tillgodoses och ska ta del av kostnaderna efter ekonomisk förmåga. Huvudansvaret för resekostnaden ligger på umgängesföräldern. Om föräldrarna inte har råd med resekostnaderna kan bistånd till skälig resekostnad beviljas, utifrån vad en familj i allmänhet har råd med. I normalfallet godtas 2 helger per månad, 4 resor tur och retur.

Kostnad för uppehälle enligt full riksnorm beviljas för max 6 dygn i månaden (2x3 dygn) samt 2 veckor på sommaren. För umgänge under flera veckor ska boendeförälder skriftligt intyga att umgänge sker.

3.7.24. Underhållsstöd

Underhållsstöd är inte en godtagbar kostnad vid beräkning av ekonomiskt bistånd. I vissa fall, när inkomst saknas, kan den underhållsskyldige medges anstånd för betalning av underhållsstöd enligt Lagen om underhållsstöd.

3.7.25. Upphållstillstånd

Migrationsverket tar ut en avgift för ansökan om uppehållstillstånd bland annat av personer som söker förlängt uppehållstillstånd och saknar asylskäl eller humanitära skäl. Dessa personer är inte förhindrade att vistas i sitt hemland och bör därför själva få betala avgiften varför ekonomiskt bistånd inte utgår till denna avgift.

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och som vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländska medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd. Utländska medborgare med uppehållstillstånd för besök är inte berättigade till ekonomiskt bistånd, utan ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet.

Ett försörjningskrav kan åläggas en person som gifter sig eller blir sammanboende med en person från ett annat land. Det innebär att personen måste kunna försörja dig själv och ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och den eller de anhöriga.

Försörjningskravet gäller inte om personen:

- är medborgare i Sverige, i ett land inom EU/EES eller i Schweiz
- har permanent uppehållstillstånd och bott i Sverige i minst 4 år med uppehållstillstånd för bosättning
- är barn under 18 år
- fått uppehållstillstånd som flykting eller har beviljats flyktingstatusförklaring
- fått uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande eller har beviljats status som alternativt skyddsbehövande
- fått vidarebosättning i Sverige eftersom hen tagits ut på den svenska flyktingkvoten
- har särskilda skäl, till exempel långvarig nedsättning av arbetsförmågan på grund av sjukdom.

Försörjningskravet gäller inte heller om det är deras barn som ansöker om uppehållstillstånd eller om barnets andra förälder ansöker tillsammans med barnet.

Utländska medborgare som fått uppehållstillstånd och som tackat nej till anvisad kommun (beslut från Migrationsverket) och valt att bosätta sig själva i en annan kommun är inte berättigade ekonomiskt bistånd i den kommunen de väljer att bosätta sig i.

4. Inkomstberäkning

Ekonomiskt bistånd bör som regel beräknas utifrån de inkomster hushållet haft kalendermånaden innan den månad som beräkningen avser, om inte inkomsterna varit väldigt höga eller varit avsedda för en viss längre tidsperiod, till exempel ett avgångsvederlag.

Samtliga inkomster ska medräknas vid normberäkningen (se stycke 4.1). Innebär detta att personen får ett överskott vid en beräkning ska detta överskott räknas som inkomst vid nästföljande månad. Överskottet kan normalt räknas med i max 3 månader. Om överskottet är betydande kan det komma att räknas med längre. Om personen blir självförsörjande flera månader framöver ska ärendet avslutas. Ärendet öppnas sedan om personen återigen söker ekonomiskt bistånd. Då kan det finnas skäl att ej medräkna tidigare överskott vid bedömning av fortsatt rätt till ekonomiskt bistånd. För personer som har varit aktuella för ekonomiskt bistånd tidigare, och kan antas ha kännedom om riksnormens nivå etcetera, kan det vara befogat att vid nyansökan räkna med eventuellt överskott två månader tillbaka i tiden. För personer utan kännedom om riksnormens nivåer bör det kunna ställas krav på den enskilde att planera sin ekonomi vid ett väntat inkomstbortfall. Socialtjänsten kan inte kräva att den enskilde i förväg ska planera sin ekonomi efter gällande nivå på ekonomiskt bistånd, vilket innebär att tidigare överskott inte alltid kan räknas med. En särskild prövning görs om överskottet är stort.

Vid engångsansökan om ekonomiskt bistånd, till exempel när en självförsörjande person har fördyrade omkostnader såsom möbler eller tandvård, görs en schablonberäkning över klientens ekonomi. Schablonberäkningen görs på godkända utgifter utslagna per månad. Om klienten med överskottet i schablonberäkningen kan betala kostnaden beviljas ej bistånd. Klienten förväntas kunna spara samt avbetala kostnaden och betalningsförmåga bör därför räknas på en längre period, cirka 6 månader.

Om det framgår att en summa pengar satts in på något av klientens konton, är det upp till klienten att redovisa att det inte ska reducera biståndet. I annat fall ska den insatta summan beaktas som inkomst vid beräkningen.

4.1. Inkomster som ska beaktas

Vid beräkning av ekonomiskt bistånd medräknas hushållets nettoinkomster, med nettoinkomst avses inkomster efter avdrag för preliminär skatt (se stycke 4.2 för inkomster som ej medräknas). Exempel på inkomster:

- anhörigstöd
- arbetslöshetsersättning
- arv
- aktivitetsstöd
- aktivitetsersättning
- avgångsvederlag
- barnbidrag inklusive flerbarnstillägg
- barnpension, efterlevnadsstöd

- bostadsbidrag
- bostadstillägg
- etableringsersättning inklusive bostadsersättning
- extra försäkringsförmåner till exempel AGS (avtalsgruppsjukförsäkring), AMF (arbetsmarknadsförsäkring), AFA-försäkring (vid sjukskrivning) eller STP/ITP (särskild tilläggspension/övriga avtalspensioner)
- familjebidrag
- familjehemsersättning (arvodesdel)
- föräldrapenning
- försäkringsersättning eller skadestånd, ideell del för ”sveda och värk”
- habiliteringsersättning (”flitpeng”)
- hemvårdsbidrag eller hemsjukvårdsbidrag
- hyresinkomst
- jämställdhetsbonus
- livränta
- lön eller sjuklön från arbete
- pension
- rehabiliteringsersättning
- räntor, utdelningar
- sjukersättning
- sjukpenning
- skadestånd
- skatteåterbäring
- studiehjälp
- stipendier som ej avser specifikt ändamål
- Swishinsättningar
- underhållsstöd, underhållsbidrag

- vårdbidrag, skattepliktig del (eventuell resterande del utgör merkostnader för barnets funktionsvariation)
- vårdnadsbidrag
- äldreförsörjningsstöd

Även andra former av inkomster som ska inräknas vid prövning av ekonomiskt bistånd kan förekomma, exempelvis en persons insättningar.

4.2. Inkomster som ej beaktas

På normberäkningens inkomstsida ska i princip alla nettoinkomster föras upp. Undantag görs för:

- handikappersättning (är skattefri)
- vårdbidrag för handikappat barn; endast den skattepliktiga delen av bidraget ska beaktas som inkomst
- extra tillägg till studiebidrag till gymnasiestuderande ungdomar, dock får hushållet inte spara bidraget utan bidraget ska användas innevarande månad.
- stipendier och fondmedel som är avsedda för ett visst ändamål
- del av skadestånd som avser att täcka faktiska utgifter; såsom läkarvård, tandvård etcetera. Detta om kostnaden inte tidigare beviljats i form av ekonomiskt bistånd
- inackorderingstillägg vid gymnasiestudier på annan ort
- skatteåterbäring som tagits i anspråk av Kronofogdemyndigheten

4.3. Förbehållsbelopp och skattejämkning

Vid utmätning i lön av Kronofogdemyndigheten får den enskilde ett förbehållsbelopp som ska överstiga normen för ekonomiskt bistånd. Enskilda som lever på förbehållsbelopp är generellt sett inte berättigade till ekonomiskt bistånd, då ett beviljande av ekonomiskt bistånd är en indirekt betalning av en skuld. Vid enstaka högre utgifter, exempelvis hemutrustning, kan beräkning göras på inkomsten innan utmätning.

Den enskildes möjlighet att få skattejämkning ska beaktas. De vanligaste skälen för skattejämkning är höga reskostnader till och från arbete, räntekostnader för egnahemsägare/bostadsrättsinnehavare samt vid ojämn inkomst under del av året. Vidare ska möjligheten att erhålla skattebefrielse för till exempel feriearbetande ungdomar undersökas.

4.4. Sparade medel och andra tillgångar

4.4.1. Bankmedel/kapital

Bankmedel och övrigt kapital till exempel aktier och obligationer, är att betrakta som inkomster och ska användas till hushållets försörjning.

4.4.2. Swishinsättning

Mottagna swishinsättningar räknas med som inkomst. I särskilda fall kan en individuell bedömning ske.

4.4.3. Barn/ungdomars inkomster och sparande

Hemmavarande barn och skolungdomar under 21 års ålder kan ha inkomster i form av lön upp till ett prisbasbelopp per kalenderår utan att de beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd, vilket framgår av 12 kap. 9 § SoL. Till skolungdomar räknas ungdomar som inte fyllt 21 år som studerar i grundskolan, gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning. Detta gäller även ensamkommande barn. Intjänad lön som överstiger ett prisbasbelopp under ett kalenderår tas med som inkomst i beräkningen.

Andra inkomster än lön som sparas får ej överstiga 15 % av ett prisbasbelopp och det belopp som överstiger 15 % av prisbasbelopp tas med i beräkningen gällande rätt till ekonomiskt bistånd. Klienten ska kunna styrka vad det är för typ av sparande.

Barn i hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd har rätt att ha sparade medel med 15 % av prisbasbeloppet. Dessa medel ska kunna användas till inköp av fritidsutrustningar såsom cykel, skridskor med mera samt till övriga kostnader för fritidsverksamhet.

Har barnet medel som överstiger 15 % av basbeloppet ska överskottet täcka del av barnets kostnader för dess uppehälle samt del i boendekostnad. Barn har dock inte skyldighet att försörja föräldrar eller syskon.

4.4.4. Pensionssparande

Pensionssparande räknas i princip som en tillgång. Möjligheten att ta ut pensionssparande ska alltid prövas. Om detta är omöjligt, vilket det i många fall är, ska klienten ges bistånd. Styrkt underlag ska inlämnas.

4.4.5. Realiserbara tillgångar

Har klienten lätt realiserbara tillgångar som till exempel båt, motorcykel, husvagn, kapitalvara etcetera. ska dessa i första hand avyttras för att täcka behovet av bistånd. Om behovet av ekonomiskt bistånd bedöms överstiga 3 sammanhängande månader eller om det finns andra skäl bör även möjligheten att realisera andra tillgångar såsom fritidsfastighet, värdefull konst och antikviteter påverka socialtjänstens bedömning av rätten till bistånd. Om det finns lån knutet till det som sålts bör klienten i första hand få använda intäkten till att lösa lånen. Återstår ett överskott på

vinsten räknas det som inkomst. Socialtjänsten kräver vanligtvis inte att en tillgång ska avyttras om inte försäljningen genererar någon vinst.

4.4.6. Bilinnehav

En bil är att betrakta som en lätt realiserbar tillgång. Finns inget särskilt behov av bil ska bilen avyttras. Godkända behov är exempelvis om klienten behöver bil till arbete, bor utanför allmänna kommunikationsmedel, barnomsorg eller av medicinska eller sociala skäl. Är fordonet inköpt med hjälp av bilstöd på grund av handikapp bör avyttring ej krävas. Om bilinnehavet är godkänt, se bilaga 4, för högsta godtagbara kostnad.

Om bilen är en avyttringsbar tillgång eller inte bör dock alltid relateras till fordonets värde. Representerar bilen en tillgång ska socialtjänsten undersöka om en försäljning kan tillgodose klientens behov, helt eller delvis. I så fall bör socialtjänsten avslå ansökan om bistånd om det inte finns skäl som talar emot det. Inga kostnader för bilinnehavet godtas, utöver eventuellt godkända kostnader i samband med arbetsresor etcetera.

Registrerad ägare är bilens ägare. Om bilen säljs ska försäljningssumman motsvara marknadsvärdet på bilen. Socialtjänsten utgår från Bilpriser.se, som listar marknadsvärden på bilar. Socialtjänsten räknar med att försäljningen inbringat minst detta belopp, om inte högre redovisats. Om bilen skrivs över på annan person räknar socialtjänsten detta som en försäljning.

4.5. Jobbstimulans

Om klienten varit beviljad ekonomiskt bistånd under 6 månader ska endast 75 % av klientens arbetsinkomst beaktas vid beräkning av hushållets rätt till ekonomiskt bistånd, så kallat, jobbstimulans enligt 12 kap. 8 § SoL, under 2 års tid (ny lag från 1 juli 2013, kan räknas bakåt från januari – 2013).

5. Förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd

5.1. Arbetslösa

Klienten ska vara inskriven på Arbetsförmedlingen första arbetslösa dagen. Klienten ska söka de ersättningar som hen kan ha rätt till som a-kassa, alfa-kassa, aktivitetsstöd och utvecklingsersättning.

Den som är arbetslös är berättigad till ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 1 och 2 § SoL om klienten är anmäld på arbetsförmedlingen, beredd att ta anvisat lämpligt arbete och i övrigt uppfyller villkoren för ekonomiskt bistånd. Kravet på att klienten ska stå till arbetsmarknadens förfogande innebär att hen ska vara seriöst och aktivt arbetssökande, och söka cirka 10 arbeten/månad. Om vederbörande

- uteblir från avtalad besökstid på Arbetsförmedlingen
- avvisar erbjudande om lämpligt arbete eller utbildning

- uppträder alkohol- eller drogpåverkad vid besök på arbetsförmedlingen eller hos tilltänkt arbetsgivare
- eller visar uppenbart ointresse
- ej följer uppgjord arbetsplan på socialtjänsten

kan hen ej betraktas som seriöst arbetssökande. Klienten är därmed ej berättigad till ekonomiskt bistånd. Ett beslut om ekonomiskt bistånd föregås dock alltid av en individuell bedömning över klientens situation och förutsättningar.

Vid bedömningen av vad som ska anses vara lämpligt arbete kan socialtjänstens bedömning vara annan än inom arbetslöshetsförsäkringen. I vissa fall bör socialtjänstens bedömning av vad som är lämpligt arbete vara vidare än arbetslöshetsförsäkringen. Det är dock viktigt att bedömningen görs utifrån klientens totala situation, vilken i vissa fall kan leda till en mindre restriktiv tillämpning än vad som är fallet inom arbetslöshetsförsäkringen.

Ekonomiskt bistånd grundat på 12 kap. 1 och 2 §§ SoL ska ej utgå då den arbetslöse

- lämnat sitt arbete frivilligt utan giltig anledning
- avskedats från arbetet på grund av otillbörligt uppförande
- utan att uttryckligen ha avvisat erbjudande om lämpligt arbete, ändå genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att anställningen inte kommit till stånd

Klient som utan godtagbara skäl inte står till arbetsmarknadens förfogande beviljas ekonomiskt bistånd endast i den utsträckning som det är nödvändigt för att förebygga en direkt nödsituation.

En arbetsplan ska upprättas mellan socialsekreterare och klient. Klienten ska redovisa sökta arbeten med varje månadsansökan.

Klienter som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program via Arbetsförmedlingen har i regel rätt till viss ersättning från Försäkringskassan.

Enligt 12 kap. 4 § SoL får socialtjänsten begära att klienten som uppbär ekonomiskt bistånd under viss tid ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet, om hen inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Det gäller även klient som vid behov ska delta i språkutbildning (SFI) för att anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

Även studenter som under ferieuppehåll är i behov av ekonomiskt bistånd kan hänvisas till sådan sysselsättning. Om klienten utan godtagbart skäl avböjer att delta i eller uteblir från sådan verksamhet kan fortsatt ekonomiskt bistånd vägras eller nedsättas. Ny prövning sker med varje ansökan.

Vid frånvaro på grund av sjukdom mer än 7 dagar ska sjukdomen styrkas med läkarintyg från 8:e dagen. Efter 6 tillfällen med korttidsfrånvaro kan läkarintyg från första sjukdag krävas.

På motsvarande sätt ska sjukdom styrkas vid frånvaro för vård av sjukt barn. Skriftlig dokumentation ska alltid uppvisas beträffande besök hos läkare eller myndighet som hindrar deltagande i arbetssökarverksamhet.

Ordinarie förskolas eventuella semesterstängning utgör inget hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande, eftersom föräldrarna alltid erbjuds alternativ barnomsorgsplats.

Beträffande ledighet från arbetssökarverksamhet eller praktik i samband med helgdagar är det de av riksdagen beslutade helgdagarna som gäller. Den som haft sysselsättning på heltid under de senaste 12 månaderna kan vara berättigad en månads ledighet.

5.1.1. Arbetslösa ungdomar

Har skolungdomen hoppat av sina gymnasiestudier hänvisas hen i första hand tillbaka till skolan för att få en möjlighet till individuellt anpassad skolgång. Skolungdomen har då möjlighet att ha kvar sitt studiemedel och föräldrarna är fortsatt underhållsskyldiga.

5.1.2. Personer som har sagt upp sig

Om klienten blivit arbetslös på grund av att hen sagt upp sig på egen begäran är huvudprincipen att ekonomiskt bistånd inte ska kompensera för den avstängning från arbetslöshetsersättning som uppsägningen medför. Om den arbetslöse i övrigt uppfyller förutsättningarna är hen berättigad till bistånd först från den dag rätten till arbetslöshetsersättning inträder. Om klienten åberopar att hen har haft synnerliga skäl att säga upp sig ska hen uppmanas att i första hand försöka få avstängningen från arbetslöshetsersättning hävd. En bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet.

För klienter som har sagt upp sig på egen begäran men inte har rätt till arbetslöshetsersättning gäller motsvarande princip, det vill säga om den arbetslöse i övrigt uppfyller förutsättningarna är hen berättigad till ekonomiskt bistånd först från den dag rätten till arbetslöshetsersättning skulle ha inträtt om hen hade omfattats av sådan ersättning.

5.2. Sjukskrivna

Klienter som söker ekonomiskt bistånd och är hindrade att ta arbete på grund av sjukdom ska vara sjukskrivna av läkare. Läkarintyg ska redovisas. Ersättning från Försäkringskassan ska sökas. Vid kortare sjukdom söks sjukpenning och om klienten beräknas att stå utanför arbetsmarknaden på grund av funktionshinder som väntas bli livslångt ska aktivitets- eller sjukersättning sökas. Rätt till ekonomiskt bistånd föreligger under Försäkringskassans handläggningstid. Framställan om ersättning för utbetalt ekonomiskt bistånd ska inlämnas till Försäkringskassan.

Socialtjänsten ska utreda klientens möjlighet att delta i rehabiliteringsinsatser. För att vara berättigad till ekonomiskt bistånd ska klienten medverka i behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför.

5.3. Studerande

5.3.1. Gymnasiestuderande ungdom

Föräldrarnas underhållsskyldighet upphör när barnet fyllt 18 år. Går barnet i skola vid denna tidpunkt eller återupptar skolgången innan det fyller 19 år är föräldrarna, dock intill dess barnet fyller 21 år, underhållsskyldiga så länge skolgången pågår. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning. Har ungdomen hoppat av skolan före 19 års ålder och varit borta från utbildningen under en längre period, ca 6 månader, kan socialtjänsten inte hänvisa åter till föräldraansvaret. Se 7 kap 1 § Föräldrabalken och 1 kap 10 § Skollagen.

Från och med hösten när den studerande fyller 20 år har den studerande rätten att ansöka om bidrag-och lånedel från CSN och ska så göra. Gäller alla ungdomar som fyller 20 år och är studerande. Detta gäller även dem som studerar på vuxenutbildning till exempel svenska som andraspråk (SAS).

5.3.2. Vuxenstuderande

Vuxna studerande ska i första hand försörja sig genom samhällets studiestödsystem, och är således ej berättigade till ekonomiskt bistånd under terminerna. Arbetar studenten parallellt med studierna är studiemedlet att jämföras med lön, och eventuellt överskott ska räknas med vid beräkning av ekonomiskt bistånd vid ferieuppehåll.

I ett hushåll där den ena parten studerar bör den studerande kunna slutföra innevarande termin om hushållet blir aktuellt för ekonomiskt bistånd. Därefter ska en bedömning göras om den studerande ska få fortsätta sina studier eller ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Om socialtjänsten godtar att den ena parten i ett hushåll studerar finns det två sätt att se på hushållets ekonomi och att beräkna bistånd. Det ena är att helt bortse från den studerande och endast grunda beräkningen på den andra partens eventuella inkomster och hälften av utgifterna i hushållet. Det betyder alltså att den studerande hålls utanför beräkningen. Det andra sättet är att hantera hushållets ekonomi som vanligt, det vill säga inkludera den studerande i beräkningen och räkna hens studiemedel som inkomst.

Ekonomiskt bistånd bör kunna utgå till studerande i vissa situationer. För vuxenstuderande som söker ekonomiskt bistånd under ferier, sommarlov och jullov, gäller följande; klienten ska stå till arbetsmarknadens förfogande och i god tid aktivt söka arbete och kunna redovisa detta i samband med besök på socialtjänsten. Rätt till bistånd inträder tidigast från och med dagen efter terminens (se CSN utbetalningsbesked) slut. Ekonomiskt bistånd räknas enligt riksnorm. Om klienten bedöms som biståndsberättigad utgår i princip ej bistånd längre än till och med terminsstarten. Om klienten har feriearbete och väntar lön samt studiemedel samtidigt beviljas ekonomiskt bistånd i avvaktan på lön och

mot återbetalning. Högskolestuderande har inget uppehåll mellan hösttermin och vårtermin och ska därför inte beviljas ekonomiskt bistånd under jul- och nyårsuppehållet. För övriga studerande kan reducerat ekonomiskt bistånd till matpengar och eventuellt januarihyra beviljas för studieuppehåll vid jul och nyår.

Vid terminsstart och terminsslut görs normberäkningen efter de antal dagar klienten inte blivit beviljad studiemedel för. **Exempel:** Studierna avslutas den 12:e i månaden, klienten är beviljad studiemedel fram till och med den 12:e, norm beräknas från den 13:e fram till och med den sista i månaden. Utgifter (till exempel. hyra, el, hemförsäkring) delas på antal dagar i månaden och multipliceras med antal dagar utan studiemedel.

Klienter som studerar på SFI upp till D-nivå har rätt till ekonomiskt bistånd under förutsättning att de samtidigt är aktivt arbetssökande och inskrivna på Arbetsförmedlingen.

5.3.3. SFI

Alla SFI-studerande ska vara inskrivna på Arbetsförmedlingen för att ha rätt till ekonomiskt bistånd. Heltidsstuderande SFI-elever med acceptabel språknivå – oftast studerande på C- och D-nivå – ska stå till arbetsmarknadens förfogande på deltid.

5.4. Egna företagare

Principen är att ekonomiskt bistånd inte bör utgå till att finansiera affärsverksamhet eller till att reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet. Driver företagaren ett företag som är olönsamt och ansöker om ekonomiskt bistånd till sin försörjning och livsföring i övrigt, kan socialtjänsten avslå ansökan genom att hänvisa till att den enskilde antingen kan ta ut avtalsenlig lön ur sitt företag eller ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Särskild prövning görs om företaget kommer att ge någon avkastning inom kort. Revisor bör bekräfta att så är fallet. Om företaget bedöms gå med vinst inom en nära framtid (1 - 2 månader) kan bistånd utgå till reducerad norm (se bilaga 9) i avvaktan på detta. Först ska socialtjänsten kontrollera om den enskilde kan lösa situationen på annat sätt, till exempel genom lån via banken. I annat fall bör den enskilde avveckla företaget snarast. Under tiden företaget avvecklas ska den enskilde aktivt söka arbete genom Arbetsförmedlingen samt ansöka om arbetslöshetsersättning.

För klient som nyligen avvecklat ett företag gäller följande: Socialsekreteraren, i samråd med klienten, kontaktar revisorn beträffande klientens ekonomiska situation, bland annat om vilka uttag som gjorts. Beslut i ärendet ska föregås av redovisning från revisor och om konkurs föreligger en kopia av konkursansökan.

5.5. Vård eller behandling vid institution

För den som vistas på institution utgår fickpengar om den enskilde är berättigad till ekonomiskt bistånd. Fickpengar utgörs av riksnormens

poster för hygien, kläder, lek och fritid samt telefon (se bilaga 9) olika behandlingshem har olika regler för huruvida fickpengar ingår i behandlingskostnaden eller utbetalas separat.

Fickpengar beviljas med stöd av 12 kap. 1 och 2 § § SoL till dem som vistas på behandlingshem och saknar egen försörjning. Följande gäller kring var ärendet ska hanteras:

- Om den enskilde är aktuell på ekonomiskt bistånd, det vill säga har behov av ekonomiskt bistånd till exempel för hyreskostnad under behandlingsvistelsen, ska beslut och utbetalning av fickpengar ske via ekonomiskt biståndsgruppen.
- Om den enskilde inte är aktuell på ekonomiskt bistånd och enbart har behov av fickpengar under sin behandlingshemsvistelse ska beslut och utbetalning ske via missbruksärendet.

Den enskilde bör vid behandlingshemsvistelse vara sjukskriven, vilket innebär att vissa personer kan vara berättigade till sjukpenning.

Vid häktning eller vistelse inom kriminalvårdens regi utgår bidrag genom kriminalvården, ekonomiskt bistånd till fickpengar utgår ej. Kriminalvårdsmyndigheten svarar för alla kostnader fram tills den enskilde frigges villkorligt.

5.5.1. Kontraktsvård

Kontraktsvård är ett alternativ till fängelse som innebär att den dömda får genomgå missbruksbehandling där kriminalvården och socialtjänsten upprättar en gemensam behandlingsplan. Kriminalvården har kostnadsansvaret för behandlingen fram till tänkt dag för villkorlig frigivning vilket inträffar efter 2/3 av det alternativa fängelsestraffet.

Vid behandling på institution står kriminalvården för alla kostnader till vårdgivaren i samband med placeringen såsom fickpengar, drogkontroller, sjukvårdskostnader, resor, klädutrustning, fritids- och sportutrustning och hygienartiklar. I dessa fall ska ekonomiskt bistånd inte beviljas.

Om behandlingen sker i öppenvård bekostar kriminalvården enbart den behandling och de kontroller som följer av behandlingsplanen. Klientens behov av ekonomiskt bistånd ska prövas av socialtjänsten. Kontraktsvård är en påföljd och om klienten avbryter eller missköter den uppgjorda behandlingsplanen gäller i stället reglerna för inskrivna inom kriminalvården.

5.5.2. Samhällstjänst

Samhällstjänsten ska utföras under den dömdes fritid under kontroll av frivårdsmyndigheten. Den dömda kan behålla sitt ordinarie arbete, studera eller vara aktivt arbetssökande. Att en biståndssökande person är dömd till samhällstjänst ska inte påverka socialtjänstens krav på att stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid, och till exempel delta i praktik.

5.6. Personer med äldre försörjningsstöd eller pension

Personer som är 67 år och äldre som har låg eller ingen pension och ansöker om ekonomiskt bistånd ska hänvisas till Pensionsmyndigheten för att ansöka om äldre försörjningsstöd och bostadstillägg istället. Om ekonomiskt bistånd beviljas i avvaktan på beslut hos Pensionsmyndigheten ska det återsökas.

Enskilda med pension eller äldre försörjningsstöd som ansöker om ekonomiskt bistånd till exempelvis tandvård eller glasögon kan beviljas detta efter sedvanlig prövning av deras egna möjligheter att betala dessa utgifter.

5.7. Gifta men ej sammanboende

Gifta makar är enligt lagstiftning försörjningspliktiga gentemot varandra och försörjningsplikten kvarstår även om makarna har skilda hushåll. Prövningen av bistånd ska utgå från denna princip om ömsesidig försörjningsplikt. Den gemensamma inkomsten ligger till grund för bedömning av bistånd och hänsyn ska inte tas till fördyrade omkostnader på grund av skilda hushåll. Bistånd beviljas endast till en boendekostnad. Även om till exempel den ena parten vistas utomlands eller sitter i fängelse kvarstår försörjningsplikten.

5.8. Barn och ungdomar

Barn och ungdomar räknas som medlemmar både i hushåll där de stadigvarande bor och i hushåll där de vistas under umgängestid. För barn som bor hos båda föräldrarna ska barnets riksnorm fördelas efter det antal dagar som barnet vistas hos respektive förälder. Föräldrarnas försörjningsskyldighet upphör när en ungdom fyller 18 år, men för skolungdomar som studerar i grundskola, gymnasieskola eller annan jämförlik grundutbildning kvarstår försörjningsskyldigheten tills ungdomen fyller 21 år. Det gäller oavsett omfattningen av studierna. Ekonomiskt bistånd kan i särskilda undantagsfall beviljas till ett barn eller en skolungdom. Det kan gälla om föräldrarna inte kan förmås att fullgöra sin försörjningsskyldighet, eller om barnet eller ungdomen på egen hand ansöker om ekonomiskt bistånd och det finns särskilda skäl att bifalla ansökan, exempelvis i det fall då den unge är eller har varit utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck eller andra övergrepp av eller mot närstående. Hänsyn tas även till barnets ålder och mognad. Vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa ska en orosanmälan göras till barn och familjeenheten enligt 19 kap. SoL.

5.9. Nyanlända

Klienter med uppehålls- eller arbetstillstånd ska redovisa underlag gällande tillståndet från Migrationsverket. Nyanlända klienter som har rätt till insatser inom etableringsprogrammet ska delta i programmet på heltid om det inte finns medicinska skäl till att undantas från kravet, för att tillgodogöra sig rätt till etableringsersättning och till ekonomiskt bistånd som utfyllnad på denna. Nyanlända som inte omfattas av etableringsprogrammet, men som saknar tillräckliga språkkunskaper, ska läsa SFI för att vara berättigade till ekonomiskt bistånd. Klienter som på

grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte har påbörjat eller fullföljt etableringsprogrammet, alternativt inte deltar i programmet på heltid, ska redovisa Arbetsförmedlingens beslut om detta, samt aktuellt medicinskt underlag som styrker nedsättningen av arbetsförmågan. Detta för att nämnden ska kunna söka statlig ersättning för det ekonomiska bistånd som betalas ut till den enskilda. EU/EES-medborgare kan vistas i Sverige utan uppehållstillstånd om de har uppehållsrätt.

6. Överklagande

Kommunala myndigheters beslut kan i princip överklagas på två sätt, dels genom förvaltningsbesvär enligt reglerna i Förvaltningslagen, dels genom laglighetsprövning enligt reglerna i Kommunallagen.

Alla beslut fattade enligt 12 kap. 1 § och 12 kap. 5 § SoL kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Överklagan ska ha inkommit till socialtjänsten inom 3 veckor från det att klienten tagit del av beslutet. Socialtjänsten ska pröva om överklagan inkommit i rätt tid. Socialtjänsten omprövar beslutet eller sänder det vidare till förvaltningsrätten omgående. I journalanteckning ska framgå när beslutet skickades till klienten, när hen tog del av beslutet samt om överklagan bedöms ha inkommit i rätt tid. Det ska framgå att socialtjänsten inte har för avsikt att ändra beslutet.

Övriga beslut enligt 12 kap. SoL kan endast överklagas i form av laglighetsprövning. Överklagan sänds då direkt till förvaltningsrätten.

7. Återkrav

Ekonomiskt bistånd som lämnas med stöd av 12 kap 1 och 2 §§ SoL är den enskilde i princip inte skyldig att återbetala. Undantag från denna huvudregel är enligt 33 kap. 2 och 3 §§ SoL när ekonomiskt bistånd lämnats:

1. som förskott på en förmån eller ersättning
2. till den som är indragen i arbetskonflikt, eller
3. till den som på grund av förhållande som hen inte kan råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

För att ekonomiskt bistånd ska anses som förskott på förmån eller ersättning ska stödet gälla samma tidsperiod som förmånen. Beslutet ska tas med hänvisning till de olika punkterna i 33 kap. 2 och 3 §§ SoL.

Ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 2 § SoL får återkrävas om biståndet getts under villkor om återbetalning.

Enligt 33 kap. 5 § andra stycket SoL får socialtjänsten inte ta tillbaka pengar från klienten om hen genom att återbetala kostnaden eller en del av den inte kommer att klara sin försörjning eller sin dagliga livsföring i övrigt, eller om det finns andra särskilda skäl att ej återkräva beloppet. Om den enskilde inte frivilligt återbetalar det ekonomiska bistånd som avses i

33 kap. 1, 2, och 3 § SoL, kan socialtjänsten med stöd av 33 kap. 4 § (delvis), 33 kap. 5 § första stycket (delvis) samt 33 kap. 5 § andra stycket SoL väcka talan om ersättning hos förvaltningsrätten. Talan måste i så fall väckas inom 3 år från det att biståndet betalades ut. Innan talan väcks måste socialtjänsten på nytt utreda den enskildes möjlighet att återbetala det ekonomiska biståndet. Om återbetalningsförmåga saknas kan socialnämnden överväga eftergift enligt 33 kap. 6 § SoL.

8. Felaktiga utbetalningar (FUT)

Fel ska så långt det är möjligt förebyggas genom noggrannhet i handläggningen. Alla socialsekreterare har skyldighet att uppmärksamma felaktigheter i alla ärenden och indikera att en FUT-utredning ska inledas, samt medverka till att uppgifter som behövs för FUT-utredningen blir kända. FUT-utredningen ska alltid bedrivas åtskild från eventuell parallell biståndsutredning och alltid göras av annan socialsekreterare.

I samband med en FUT-utredning behöver en rad kontroller göras för att kunna sammanställa ett beslutsunderlag, och i vissa fall även underlag för polisanmälan. Även i en utredning av felaktig utbetalning eller misstänkt bidragsbrott ska klientens samtycke till att kontroller görs alltid eftersträvas. I samband med en FUT-utredning har klienten dock inte samma incitament att medverka till utredningen som vid biståndsansökan. I vissa fall behöver socialtjänsten därför ta kontakter utan klientens samtycke för att kunna fullgöra sin FUT-utredning.

Om det står klart att klienten inte medverkar till FUT-utredningen får nödvändiga kontroller göras och kontakter tas utan samtycke från den som utreds. Detta ska göras med omdöme och kontakten ska vara direkt kopplad till misstänkt felorsak. Socialtjänsten tar i dessa fall kontakter med stöd av 10 kap. 2 § Offentlighets och sekretesslagen som ger kommunen rätt att ta de kontakter som är nödvändiga för att kunna genomföra utredning samt bedöma om förutsättningar föreligger för att göra en polisanmälan enligt bidragsbrottslagen.

Anmälan vid misstänkt bidragsbrott

Polisanmälan enligt 6 § Bidragsbrottslagen ska ske när det finns anledning att anta att ett brott begåtts. Kommunerna är skyldiga att polisanmäla samtliga fall där kommunen har anledning att anta att ett bidragsbrott begåtts. I samband med en brottsanmälan får ingen social hänsyn vägas in eller individuell bedömning göras för att motivera att anmäla inte görs. Däremot måste en uppsåtsbedömning göras.

Oavsett om det finns anledning att anta att ett brott begåtts eller ej ska det belopp klienten fått obehörigen eller med för högt belopp återkrävas med tillämpning av bestämmelserna i 33 kap. SoL. Om det finns en brottsmisstanke får kommunen inte avstå från att göra polisanmälan för att klienten har återbetalat det felaktigt utbetalda beloppet.

Skadestånd

Om socialtjänsten gjort en felaktig utbetalning ska polisanmälan innefatta krav på skadestånd för den förmögenhetsskada som lidits genom den

brottsliga gärningen. Denna förmögenhetsskada motsvarar det belopp som betalats ut felaktigt. Socialtjänsten får även yrka på ränta enligt räntelagen. Bestämmelsen om skadestånd varken ersätter eller inskränker skyldigheten att även återkräva bistånd enligt 33 kap. 1 § SoL. Skadeståndskrav ska göras oavsett beslut om återkrav fattas eller inte.

Återkrav

Försörjningsstöd, såväl som livsföring i övrigt, som grundats på oriktiga eller vilseledande uppgifter får återkrävas enligt 33 kap. 1 § SoL. Detsamma gäller om klienten undanhållit uppgifter för socialtjänsten. Återkrav kan också vara aktuellt när socialtjänsten förorsakar felaktiga utbetalningar, men där klienten borde ha insett att betalningen var felaktig.

Bilagor

Bilaga 1 Norm för ekonomiskt bistånd 2026

Personliga kostnader

	0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år	Ensam- stående	Samman- boende
Livsmedel	1380	1550	1550	1820	2125	2460	2855	2885	2570	4275
Kläder/skor	400	520	530	540	700	785	795	805	610	1220
Fritid/lek	160	250	270	380	600	695	760	750	445	925
Hygien	690	630	260	210	285	340	440	450	315	680
Barn-ungd.försäkring	110	110	110	110	110	110	110	110		
Summa personliga kostnader	2740	3060	2720	3060	3820	4390	4960	5000	3940	7100

LIVSMEDEL: Beräkning utgår från en fyraveckors matsedel, där maten lagas hemma.
Kostnader för ex godis och chips ingår inte.

**KLÄDER
/SKOR:** Summan ska täcka det vardagliga behovet av kläder och skor under hela året.

FRITID/LEK: Rimliga aktiviteter som alla ska ha möjlighet till. Ex för äldre barn gå på disko, bio.

HYGIEN: Ex. tvål, tandkräm, hårklippning

Gemensamma hushållskostnader

	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	280	310	455	505	585	655	705
Dagstidning & telefon	1000	1100	1335	1525	1745	1985	2125
SUMMA	1280	1410	1790	2030	2330	2640	2830

FÖRBRUKNINGSVAROR: Ex. det som behövs för städning, tvättmedel

DAGSTIDNING och TELEFON: Ingår helårsprenumeration för dagstidning, telefonavgift, porto.

För att beräkna kostnaden för hushåll med fler än 7 personer lägger man till 190 kronor för varje ytterligare hushållsmedlem. Det motsvarar skillnaden mellan hushåll med 6 respektive 7 personer.

Umgänge med barn

	0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år
Kr/dag	90	101	89	101	126	144	163	164

Bilaga 2 Prisbasbelopp 2026 (59 200 kr)

Procent av basbeloppet	Belopp i kronor
1 %	592 kr
10 %	5 920 kr
15 %	8 880 kr
25 %	14 800 kr
50 %	29 600 kr
100 %	59 200 kr

Bilaga 3 Boendekostnad

Här följer riktlinjer för boendekostnader utifrån lokala förutsättningar. Vad gäller boende i hyreslägenhet har en analys gjorts av den lokala hyresnivån i kommunen och följande hyresnivåer gäller för 2026.

Tabell för boende i hyreslägenhet

Anger högsta godtagbara hyresnivå för boende i hyreslägenhet. Storlek på lägenhet för barnfamilj beror på barnens ålder. Barn upp till tre år förväntas bo i förälders rum. Två barn bör kunna dela rum, undantag kan göras beroende på kön, ålder, handikapp etcetera.

1 ungdom (1 r o k)	6061 kr
1-2 vuxna (2 r o k)	7528 kr
1 vuxen + 1 barn (2 r o k)	7528 kr
1 vuxen + 2 barn (2-3 r o k)	7528 kr/8991 kr
1 vuxen + 3 barn (3 r o k)	8991 kr
2 vuxna + 1 barn (2-3 r o k)	7528 kr/8991 kr
2 vuxna + 2 barn (3 r o k)	8991 kr
2 vuxna + 3 barn (3-4 r o k)	8991 kr/11988 kr
2 vuxna + 4 barn (4-5 r o k)	11988 kr/14316 kr

I de fall en familj har en större lägenhet än den storlek som anges i tabellen accepteras det under förutsättning att hyran inte överstiger hushållets högsta godtagbara hyresnivå.

Bilaga 4 Övriga godtagbara kostnader enligt riktlinjer

Bankkortsavgift – cirka 500 - 1000 kr/ år

Bil (vid godtagbar anledning) - ett prisbasbelopp

Bredband – 0,7 % / månad av ett prisbasbelopp

Cykel – 1,1 % av ett prisbasbelopp

Glasögonbåge – 1,7 % av ett prisbasbelopp

Synundersökning – 1,1 % av ett prisbasbelopp

Sjukresor – 135 kr/resa

Telefon – maximalt 3.5 % av ett prisbasbelopp

Bilaga 5 Hemutrustning

Hemutrustning beräknas efter antalet personer i hushållet. Priserna är hämtade från rikstäckande varuhus. Hemutrustning beviljas i procent. Nedan följer maximalt belopp som beviljas i procent av prisbeloppet.

Ungdomar som flyttar hemifrån får sig med en betydligt enklare standard. Hemutrustning till ungdomar kan beviljas till en maxkostnad om 11 % av rådande prisbasbelopp.

KÖK

- Matbord + 4 stolar	2,5 %
- Stol (utöver)	0,5 %
- Husgeråd (bestick, glas, tallrikar, redskap, stekpanna, kastruller m.m.)	2 %
- Micro	1 %

SOVRUM

- Komplette lampor	0,5%
- Per person (resår madrass 90*200, sängben, bäddmadrass och madrasskydd)	4 %
- Sängkläder per person (täcke, kudde, påslakan set och underlakan)	1,1 %
- Skrivbord (endast till studerande barn)	1 %
- Våningssäng (barn)	6,2 %

BADRUUM

- Handdukar, kök + badrum, duschdraperi och duschstång	1,5 %

VARDAGSRUM

- Soffa	4 %
- Bäddsoffa	5 %
- Soffbord	0,7 %
- Matta	0,5 %
- TV	3,3 %
- Dator/surfplatta (barnfamilj)	3 %

STÄDUTRUSTNING

Dammsugare, mopp och hink	1,5 %

Bilaga 6 Spädbarnsutrustning

Spädbarnsutrustning beviljas i procent. Nedan följer maximalt belopp som beviljas i procent av prisbeloppet. Halva beloppet (procent) utbetalas en månad innan barnets födelse och resterande utbetalas efter det att barnet fötts.

- Säng inklusive madrass, sängkläder och tillbehör	2,5 %
- Skötbord med tillbehör	1 %
- Badrumsutrustning	0,25 %
- Matstol	0,35 %
- Startpaket, kläder	1 %
- Barnvagn med tillbehör	3 %
- Bilbarnstol	4,5 %
- Bälteskudde	0,25 %

Bilaga 7 Klädutrustning

DAMKLÄDER

Vinterjacka	1 %
Sommarjacka	0,7 %
Kjol	0,5 %
Tröja/kofta	0,5 %
T-shirt	0,25 %
Jeans/långbyxa	0,5 %
Bh	0,4 %
Trosor 3-pack	0,25 %
Vinterskor	1,1 %
Sommarskor	0,5 %
Sportsko	1 %
Vantar	0,1 %
Mössa	0,25 %
Halsduk	0,25 %
Strumpor 5-pack	0,25 %
Joggingdress	0,9 %
Underställ (Stadium)	0,9 %
Studentklänning inkl. skor	2,2 %
Studentmössa	beviljas efter enskild bedömning för tjej/kille

HERRKLÄDER

Vinterjacka	1 %
Sommarjacka	0,7 %
Jeans/långbyxa	0,5 %
Tröja/skjorta	0,5 %
T-shirt	0,25 %
Kalsonger 3-pack	0,25 %
Vinterskor	1,1 %
Sommarskor	0,5 %
Sportsko	1 %
Vantar	0,1 %
Mössa	0,25 %
Halsduk	0,25 %
Strumpor 5-pack	0,25 %
Joggingdress	0,9 %
Slips (vid begravning)	0,25 %
Underställ (Stadium)	0,9 %
Långkalsong	0,3 %
Kostym	2,7 %

BARNKLÄDER	0-6 år	7-12 år
Trosor/kalsonger 5-pack	0,2 %	0,2 %
Sovplagg	0,3 %	0,3 %
Strumpor 5-pack	0,2 %	0,2 %
Skjorta/tröja	0,2 %	0,3 %
Byxor, ute	0,3 %	0,4 %
Mjuka byxor	0,2 %	0,3 %
Kjol	0,3 %	0,3 %
Overall/jacka	0,8 %	0,8 %
Skor, grova	0,7 %	0,8 %
Sandal el. liknande	0,3 %	0,4 %
Gummistövlar	0,4 %	0,6 %
Vantar	0,2 %	0,2 %
Mössa	0,2 %	0,2 %
Halsduk	0,1 %	0,2 %
Raggsockor	0,1 %	0,2 %
Sportsko	0,3 %	0,6 %
Joggingdress	0,4 %	0,7 %
T-tröja	0,1 %	0,2 %
Shorts	0,2 %	0,4 %
Regnställ	0,8 %	0,8 %
Termobyxor	0,6 %	0,8 %

Bilaga 8 Ersättning för resor

Resor med bil

För avdrag avseende arbetsresor följer Söderköpings kommun Skatteverkets schablonbelopp.

För vidare information se Skatteverkets hemsida.

Resor med allmänna kommunikationer

För resor till Norrköping behövs busskort för mellanzon. Ungdom är man upp till den dag man fyller 20 år. För resor till Valdemarsvik behövs länskortet.

Följ prislista hos Östgötatrafiken.

Bilaga 9 Nedsatt norm

Reducerad norm

Reducerad norm består av posterna livsmedel samt gemensamma hushållskostnader i riksnormen.

Matpengar

Vid beviljande av matpengar beräknas posten för livsmedel i riksnormen per dag.

Fickpengar

Fickpengar beräknas på riksnormens poster för hygien, kläder/skor, fritid/lek samt telefon/tidning

Fickpengar för en ensamstående vuxen beräknas på riksnormens poster för hygien 315 kr, kläder/skor 610 kr, fritid/lek 445 kr samt telefon 575 kr = 1945 kr i månaden, $1945 \text{ kr} * 12 \text{ månader} / 365 \text{ dagar} = 64 \text{ kr/dag}$.

För åldrarna 0–6 ingår endast posterna hygien, kläder/skor och fritid/lek. Från 7 års åldern ingår posten telefon om 575 kr.